Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!

Эҥсиэли

Нам улууһун хаһыата

1935 сыл алтынньы 5 күнүгэр төрүттэммитэ

2009 с. Ахсынньы 16 күнэ Сэрэдэ № 153 (10285)

1996, 2005 сылларга республика бастыҥ хаһыата

PDF Compressor Free Version

Улуус баһылыгын мунньаҕыттан бэлиэтээһиннэр

Ис дьыала отдела Пермь куораккa буолбут баһаарынан сибээстээн прокуратураны, баһаарынай надзору кытта бэрэбиэркэ ыыппыт. Оскуолаларга тревожнай кнопкалар үлэлээ-бэттэр.

* * *

Баһаарынай сулууспа дьон элбэхтик мустар сирдэригэр баһаарынай-тактическай үөрэтиилэри ыытар. Ол курдук «Лена» кафеҕа, кулуупка ыыпыттар. Оны таһынан иһэр-аһыыр ыаллары бэрэбиэркэлииллэр.

* * *

РФ генеральнай прокуратуратыттан социальнай объектары бэрэбиэркэлээбиттэр, улахан итэҕэс суох. ОГПН дьон мустар сирдэрин-4 объегы: «Лена» кафены, автовокзалы о.д.а. көрбүт. Пиротехниканы атыылыыр маҕаһыыннары бэрэбиэркэлээбит. «Хаһаайыстыбаннай» маҕаһыыннары бэрэбиэркэлээбит. «Электра» маҕаһыынтан 3 көрүҥ, «Бэдэр» маҕыһыынтан эмиэ аҕыйах көрүҥ былдьаммыт.

* * *

Нэһилиэктэр баһылыктарын отчуоттара бара турар. Маймаҕаҕа «2», Үөдэйгэ, Модукка «3», Түбэҕэ, Граф Биэрэгэр, Партизаҥҥа, Аппааныга, 1 Хомустааххa, Таастааххa, Салбаҥҥа «5», Кыһыл Дэриэбинэҕэ, Хатырыкка, Хамаҕаттаҕа, Ис-краҕа «4» сыананы туруорбуттар. Нам селотугар 3 тэрилтэҕэ отчуот буолар.

* * *

Ахсынньы 7-13 күннэригэр ОРВИ ыарыы эмиэ элбээн 185-кэ тиийбит, эпидборуоктан үрдэ-эбит. Онон сибээстээн оскуолаларга карантин биллэрэр туһунан этилиннэ.

* * *

«Коммунтеплосбыт» генеральнай директора Макаров төлөбүрү 2,43 солк.-нан үрдэтэргэ рекомендация ыыппыт. Нам селотун түөлбэлэрин салайааччыларын, депутаттарын көмөтүнэн хаар-муус оҥоһуктар оҥоһуллубуттар. Хомойуох иһин, сорохторун алдьаппыттар. Селону 9 кварталга арааран управляющай компаниялары тэрийбиттэр.

* * *

Ахсынньы 11 күнүгэр Нам-Түбэ суола оҥоһуллан бүппүт. Госкомиссия тахсан туппут. Суолу оҥорууга улахан көмөлөөх «Быйаҥ» АО-ҕа планеркаҕа махтал биллэрилиннэ.

В. РЫКУНОВА

Хайдах олороҕут, ыаллар?

УРУТ УОННА БИЛИГИН

Хомустаах I нэһилиэгин дьаһалтатын планеркатыгар сырыттым. Быйыл сэтинньигэ хаар түспэтэ. Сир тоҥон хайыта барда. Хаар чиҥээн 14-15 см буолла, былырыын баччаҕа 17 см этэ. Ахсынньы кылгас күннээх, тымныйыан сөп да, ОДьКХ-лар куттамматтар, «тымныыны кэтэһэбит» дииллэр. 1990-с сыллар буолбатах, итиини хааччыйыы сайдыбыт. Ыалга мас, чох тиийбэтин, кыайан тиэллибэтин айдаана, атын улуустарга куорат, дэриэбинэ аҥара тоҥмутун сураҕа, тымныыттан куттанан дьаһал бөҕө тахсара. Ону гаас күөх төлөнө кэлэн абыраата.

Нэһилиэкпит олохтоохо, сэбиэскэй былаас саҕана Украинаҕа кэргэн тахсан өр олорон баран оҕолорун илдьэ дойдутугар төннөн кэлбитэ. 6-7 сыллааҕыта кэлэн баран Россия гражданствотын кыайан ылбакка эрэйи көрдүлэр. Туостаахтарга кыһалҕа, федеральнай паспортнай-визовай остуол начальнигар быһаартара сатыыллар эбит. Сибээс сайдыбыт үйэтигэр хайдах кыайан быһаарыллыбатын киһи сатаан өйдөөбөт.

Оттон кулууптар дьон үбүлүөйдэрин ыыппыттара былааннарыгар, отчуоттарыгар киирэр курдук өйдөөтүм. Сэбиэскэй саҕана производство ханна баарый да, плакат, концерт кэһиилээх ойон тиийэллэрэ.

Билигин икки фермаҕа сүөһү көрөөччү көстүбэт. Хамнаһы кыра дииллэр да, сыралаһан үлэлээтэххэ, эмис эти, үүтү, сүөгэйи сиир доруобуйаҕа туһалаах. Сүөһү көрөөччүгэ аҕыстаассыйалаан, үлэтэ оннук ыарахан буолбатаҕын ыччакка өйдөтүөххэ наада, хамнаһа суох баттыгастаах үлэ курдук өйдүүллэр.

Дьаһалта планеркатыгар сылдьан өйдөөн хаалбыппын суруйдум. Сыл түмүктэнэрэ кэллэ. Баһылыктар, тэрилтэлэр салайааччылара кэннилэрин хайыһан тугу үлэлээн, ситэрэн-хоторон кэлбиттэрин истиэхпит. Кэпсэтиигэ бары кыттыахха, туора харах-кулгаах буолумуохха!

Константин ЕРЕМЕЕВ
Кыһыл-Сыыр бөһүөлэгэ

Хааччыйыы хайдаҕый?

ОСКУОЛА СӨРҮҮН, ТУРБАЛАР ХАЛЛААНЫ СЫЛЫТАЛЛАР

Бу күннэргэ Ленскэй нэһилиэк үөрэтэр-иитэр тэрилтэлэригэр: 1, 2 N-дээх орто, икки начальнай оскуолаларыгар, гимназияҕа, спортоскуола интернатыгар итиинэн хааччыйыы туругун билсэ сылдьыталаатым. Онно оскуолалар салайааччыларын, АХЧ директордары солбуйааччылары, тэрилтэлэр техническэй үлэһиттэрин уо.д.а. көрсөн баар балаһыанньаны ыйыталастым.

Объектары барыларын кэрийэ сылдьан көрдүбүт-иһиттибит, кыстыкка бэлэмнэнии үлэ бара сатаабыт. Ханан да аргыйа турар бүрүллүбэтэх аан, хайыллыбатах түннүк суох. Сорох оскуолаҕа стеклопакет түннүктэр туруоруллубуттар (2 N-дээх оскуолаҕа). Дьиэлэр ыраастар, сырдыктар. 1, 2 N-дээх оскуолаларга уонна гимназияҕа итии уу бэриллиитин учуоттуур прибордар туруоруллубуттар. Онон хас күн аайы анал сурунаалларга төһө кыраадыстаах уу киирбитин, тахсыбытын учуоттаан иһэллэр эбит. Онон кэнники сылларга (счетчиктар туруоруллуохтарыттан ыла) барыта ырылыччы көстө, учуоттана турарынан инники быһаарсыыга балыйсыы суола бүөлэммит.

Оттон итиини учуоттуур тэрил туруоруллубатах сирдэригэр «былыргылыы», саба тарыйан хааччыйааччы (ОДьКХ) төһөнү «чап» диир да аахсар кыахтара суоҕунан онто да суох кырыымчык үптэриттэн төлөһө олороллор. Төһөнү ночоотура олороллорун быһаарар, тэҥниир усулуобуйа бу сырыыга баар, счетчиктар туруоруллубут тэрилтэлэрэ баалларынан.

Интернат. Манна сэбиэдиссэйинэн иккис сылын Павел Федотович Данилов үлэлиир. «Үтүө дьыала» хамсааһын нөҥүө интернат капитальнай өрөмүөнүн 2009 сыл саҥатыттан саҕалаан баран үөрэх дьыла саҕаланыан иннинэ бүтэрбиттэр. Үп тиийбэтинэн дьиэ акылаатын аҥара уларытыллыбыт, ититэр системата, уота-күөһэ бүтүннүү саҥардыллыбыттар, эбии батареялар, регулировкалыыр вентиллэр туруоруллубуттар. Онон дьиэ ичигэс. Интернат иитиллээччиларэ тапочканан, шортигынан, спортивнай көстүүмүнэн эрэ сылдьаллар. Быйыл биирдэ да дьиэлэрэ тымныыбатах.

Кэлэр сылга үп-харчы көһүннэҕинэ акылаатыгар, түннүгүн, сарайын уларытан оҥорууга үлэ барыахтаах. Барар үлэлэр сметаларын, докумуонтаарын бэлэмнээбиттэр.

2 N-дээх оскуола (директор Наталья Петровна Никонова, директоры АХЧ солбуйааччы Лидия Александровна Винокурова). Оскуолаҕа тиийэн хантан,

туох сыаллаах кэлбиппин эппиппэр, дьонум: «Бүгүн таһырдьа -38 эрэ кыраадыс. Дьиэбит арыый сылыйан турар. Тымныы түһэн турдаҕына кэлбэккэҕин», — дэстилэр. Этэллэрэ оруннаах быһыылаах, ону оскуола салалтата киирэр аанҥа ититэр электрическэй вентиляторы туруоран үлэлэтэн ититиниигэ көмөлөһүннэрэ олороро да көрдөрөр, хос ороскуоту көрсөн туран. Төһө да итинник дьаһанналлар аллараа этээс сөрүүн. Кылаастар батареялара соторутааҕыта туруоруллубуттар эрээри аатыгар эрэ сылыталлар эбит. Үөһэ, аллара өттүлэрэ сылыйыылара тэҥ. Онон батареялар киртийэн, ньоҕоҕуран итиппэттэр диир төрүөт суох.

Мин сылдьыам иннинээҕи сорох күн оҕолор тас таҥастарын устубакка сылдьан үөрэммиттэр. Спортсаала регистрдэринэн (турбаларынан) ититиллэр эбит. Регистрдэр батареялардааҕар быдан итиилэр. Сааланы уонна оскуоланы холбуур көрүдүөр сөрүүн, таһырдьа тымныйдаҕына сөрүүдүйэр чинчилээх. Батареята аҕыйах. Бу күннэргэ оскуола салалтата эмиэ манна эбии электрическэй ититэр прибору туруоран балаһыанньаттан тахсарга оҥостон олорор.

Оскуола итии уу киириитин, тахсыытын учуоттуур, ааҕар прибордаах. Онон балаһыанньа хайдаҕын быһааларга уустуга суох. Мин сылдьар кэммэр итии уу киириитэ (счетчик көрдөрөрүнэн) +60,99 кыраадыс, оттон дьиэттэн тахсыыта +47,61 кыраадыс этэ. Дьиҥэр, 2009 с. балаҕан ыйын 1 күнүгэр Намнааҕы ОДьКХ филиалын директора Н.В. Игнатьев бигэргэппит температурнай графигынан таһырдьа -38 кыраадыс буоллаҕына объектарга бэриллэр итии +69 кыраадыс, дьиэттэн төннөр уу температурата +52 кыраадыс, буолуохтаах эбит. Бу сыыппаралар араастаһыларыттан таһаардахха оскуоланы ититиигэ бэриллиэхтээх итии +8 кыраадыһынан ситэ бэриллибэт.

Учуоттуур сурунаалы хаһыстахха, дьиҥнээх ититии көрүллэр графиктан (нуорматтан) мэлдьи намыһах эбит. Баҕар, хааччыйааччы (ОДьКХ) температура графига котельнайтан тахсар итии ууга оҥоһуллубута диэхтэрин сөп. Оччоҕо бу оскуола өрүү сөрүүн, тымныы буоларыгар тиийэр. Элбэх итии система трассатыгар (тас турбаларыгар) сүтэр эбит. Ол иһин дьиэлэрбит тымныылар, оҕолорбут тоҥоллор-хаталлар, ыалдьаллар.?

Оскуола батареялара итиини биэрии графигынан буолбакка, +80 -(+90)С кыраадыстаах итии уу бэриллиитигэр орочуоттанан туруоруллубуттар быһыылаах. Маннык температура өрүү тутуһуллара буоллар дьиэ чахчы сылыйыа эбит. Билигин улахан кылаас биир түннүгэр импортнай 7 секциялаах аччыгый батарея турар, эбиитин кыра диаметрдаах вентиллэрдээх. Ол кирдээх ууттан субу-субу бүөлэнэн хаалар эбит. Ону үлэлии турар системаҕа устан ыраастыыр, көрөрхарайар уустуктардаах, кыаллыбат да диэххэ сөп.Оттон вентилэ суох батареялар быдан сылаастар.

Онон, мин саныырбар, тымныы кэмҥэ быйыл бу оскуоланы графигынан олуйбакка дьиэ сылыйыытынан, оҕо үөрэнэр усулуобуйата баар буолуутунан көрөн итиинэн хааччыйыахха наада. Кэлэр үөрэх дьылыгар ититии графигынан эрэ оҥоһуллар буоллаҕына аллараа этээскэ ититэр батареялар 2-3 төгүл элбэтиллиэхтэрин, уу ыраастаммат буоллаҕына, вентиллэр атын диаметрдаахтарынан уларытыллыахтарын наада эбит.

Оскуола итии ууну кээмэйдиир счетчига атын күннэргэ төһө бэриллибитин, трассаҕа сүтэриллибитин сурунаалга бэлиэтээһиннэртэн манныгы көрөбүт

(күнэ, таһырдьаанҥы температура, киирэр уу — факт./графигынан, төннөр уу факт./графигынан):

01.12.09 с., (-38С), +60,99/+69С, +47,61/+52С

02.12.09 с., (-40С), +59/+70, +47/+53С

03.12.09 с., (-44С), +62/+72, +49/+54С

Көстөрүн курдук, итии уу бэриллиитэ бары күҥҥэ нуормаҕа тиийбэт.

1 N-дээх оскуола. Мин сылдьыбыт күммэр (9.12.2009 с.) манна счетчик көрдөрөрүнэн киирэр уу +62,91С, дьиэттэн тахсыыта +51,25С, уу баттааһына (системаҕа) 2,1 атм. Манна эмиэ графиктан бэриллэр уу итиитэ +6 уонна +1 кыраадыһынан итэҕэс этэ.

Гимназия. Счетчик киириигэ +62,19С, тахсыыга +50,06С температураны көрдөрөн турара. Онон манна да итии уу бэриллиитэ +7-нэн уонна +2-нэн нуорматтан намыһаҕа.

Начальнай оскуола (дир. А.П. Зырянова, дир. АХЧ солб. А.Г. Дмитриев). Таһырдьа тымныы уҕарыйан дьиэ иһэ сылаас. Батареялар бары үчүгэйдик итийэллэр эбит. Дьиэ эргэ буолан тымныылар түстэхтэринэ эмиэ сөрүүкүүр эбит. Ол эрээри биирдэ да үөрэҕи тохтоторго күһэллибэтэхтэр. Трассаҕа эбии носуоһу туруоруохтарыттан ыла ититии тупсубут. Соторутааҕыта педколлектив уонна төрөппүттэр мустан оскуоланы тула өттүн хаарынан сыбаабыттар.

Таарыччы котельнайдартан тахсар трассалары кэрийэн көрөттөөтүм. **Балаһыанньа бөрүкүтэ суох, элбэх сиринэн турбалар аһаҕас сыталлар.** Сорох сиринэн кэлээччи-барааччы хос бүрүөһүнэ суох буолан тоҕо тэпсибит, сорох сиринэн олох бүрүллүбэтэх, ардыгар чараас анал таҥаһынан эриллибиттэр эрэ. Онон итии туһанааччыга аччаан тиийэрэ, аара сүтэрэ, халлааны халтай ититэ турарбыт, биллэн турар туһанааччылар суоттарыгар, ырылыччы көстө сытар.

Хааччыйааччы котельнайтан тахсыбыт температураны эрэ көрөр, ону сокуон оҥостон олорор. Оттон оскуолаҕа итии сөпкө тиийэр дуу, суох дуу диэҥҥэ ким да кыһаммат. Ону хантан ылан этэҕин диэтэххэ 2-с оскуола директорын 03.12.09 с. күнүнээҕи үҥсүү суруга сол күн ОДьКХ-ҕа регистрацияламмытын үрдүнэн нэдиэлэ устатыгар биир да эппиэт, дьаһал ОДьКХ салалтатынан ылылла илигэ көрдөрөр.

Соторутааҕыта РФ Президенэ Д.А. Медведев аһаҕас эфиринэн көрсүһүүгэ оҕолорбут иитиллэр-үөрэнэр сирдэригэр комфортнай усулуобуйаны тэрийиэхтээхпит диэбитэ.

Биһиэхэ ол усулуобуйа хаһан баар буолара биллибэт.Маннык көһүүн сыһыан хаһан тохтуоҕай? Туохпут тиийбэтий? Улуус, нэһилиэк дьаһалталара оҕо тэрилтэлэрэ итиинэн сөптөөхтүк хааччыллыыларыгар туһааннаах салайааччылартан сөптөөх ирдэбили, модьуйууну тоҕо туруорбаттарый?

Иннокентий ИВАНОВ

PDF Compressor Free Version

Улуу Кыайыы 65 сылын көрсө

ТОҔО УМНУБАППЫН...

1980 сыл Кыайыы 35 сылын үбүлүөйэ оройуон үрдүнэн киэҥник бэлиэтэммитэ. Ыам ыйын 10 күнүгэр Майаттан мотоциклынан Табаҕалаан иһэбин. Оччолорго суолбут мөлтөх, бадараан бөҕө, ону аанан улахан массыыналар хаһан кэбиспиттэринэн мотоцикл эрэ сымсатык айанныыр. Күннээх, ылаанҥы үчүгэй күн этэ. 15 км барбытым кэннэ, арай иннибэр УАЗ турар. Чугаһаан тиийэн билбитим совхоз массыыната эбит. Суоппар көлүөһэлэрин аннын бадараанын күрдьэҕинэн хаһар, үс сэрии бэтэрээннэрэ мэтээллээх бинсээктэрин уһулан, мас таһа сылдьаллар. Тиритии-хорутуу бөҕө. Төҥүлүгэ Кыайыы 35 сылын үбүлүөйүгэр сылдьан баран, батыллан хаалбыттар. Тохтоон көмөлөһөргө тиийдим. Оҕонньоттор үөрдүлэр. Сонос уһун маһынан олуйан, көлүөһэлэрин анныгар мас уктубут. Арай мин массыына кабинатын аспытым, совхоз парткомун сэкэрэтээрэ итирэн утуйан бырылата сытар эбит. «Айдаарыма, утуйдун» дэстилэр. Аһы кыайан аһаабат бэтэрээннэр оннуларыгар «аһаан» абыраатаҕа буолуо. Анньыһанүтүһэн массыынабытын таһаардыбыт. Саппыкыларын сууйан, таҥастарын тэбэнэн салгыы айаннаатыбыт. Улахан бадараанна-ах сирдэри аахыахтарыгар диэри бииргэ айаннаһан баран, мотоцикл сылбырҕа буолан бардым. Оттон партком секретара Төҥүлүттэн бэтэрээннэри арыаллаабыт кыайыытын хас да мунньахха истэн аһарбытым. Аҕа дойду Улуу сэриитигэр партком секретара батыллыбыт массыынаҕа көтөхтөрө сылдьыбата ини. Ол кэмтэн 30 сыл буолан эрэр да, тоҕо эрэ умнубаппын. Ити Брежнев бириэмэтэ этэ. Мин онно бэтэрээннэри аһыммытым. Билигин суохтар.

К. ЕРЕМЕЕВ

2009 сыл — Россияҕа Ыччат сыла

ЫЧЧАТ ҮӨРЭХХЭ ТАРДЫҺАР

Салбаҥ нэһилиэгиттэн быйыл үс ыччат Саха государственнай университетын бүтэрдилэр. Кинилэртэн Николаева Анна Александровна нуучча тылын уонна литературатын салаатын кыһыл дипломунан бүтэрэн аспирантураҕа үөрэнэ киирдэ. СГУ бүтэрбит Н.Б. Винокурова, Ю. Захаров уонна Намнааҕы технология уонна дизайн педколледжын бүтэрбит Ф.А. Протодьяконова Салбаҥ орто оскуолатыгар үлэлииллэр.

Ыччат сылыгар Салбаҥ орто оскуолатын 5 выпускник бүтэрэн, икки ыччат үрдүк, 3 орто анал үөрэхтэ киирдилэр. Саҥа үөрэх дьылыгар Салбаҥтан үрдүк үөрэхтэ 20 киһи үөрэнэр. Аспыт сылга СГУ II студена Касьянов Илья государственнай экзаменнаны наар «5» сыанаҕа туттарбыта, Николаева Сардаана Иркутскайдааҕы медицинскэй институт II курсун наар туйгуннук туттарбыта, салгыы ситиһиилээхтик үөрэнэр. ДьГТХА Өктөмнөөҕү филиалыгар агроном идэтигэр Вероника Винокурова, Фрося Макарова үөрэнэллэр.

ДьГИТИ III курсун студена Оконешников Саргылан студеннар тутар этэрээттэрин үбүлүөйдээх сылларыгар «Маарыкчаан» тутуу этэрээтин байыаһа буолан, Мирнэй куоракка үлэлээн астынан кэлбитэ. Саргылан ийэтэ О.Н. Никифорова, оскуола библиотекара, 1987 с. Дьокуускайдааҕы сибээс техникумун 1 курсун бүтэрэн, «Спектр» тутуу этэрээтин 22 байыаһа кыргыттар Салбаҥҥа тахсан, фермаҕа ыанньыксыттаабыттара, ньирэй көрбүттэрэ, окко С.С. Оконешников звенотугар таһаарыылаахтык үлэлээбиттэрэ. Биһиэхэ «Спектр» икки байыаһа, Бүлүү кыргыттара, кийиит буолбуттарыттан үөрбүппүт.

Орто анал үөрэхтэ 21 киһи Дьокуускайга, Бүлүүгэ, Чурапчыга, Намҥа үөрэнэллэр. 2009-2010 үөрэх сылыгар барыта 51 киһи, ол иһигэр 48 ыччат үөрэнэ сылдьаллара кыра нэһилиэккэ үчүгэй көрдөрүү. Икки ыччат үөрэнэ сылдьан армияҕа ыҥырыллан ытык иэстэрин төлөөн кэллилэр.

Ф.Д. УШНИЦКАЯ
Салбаҥ

Үөрэх эйгэтигэр

ИИТИИ – ИННИКИ СОРУКПУТ

Үөрэҕирии ситимигэр сүҥкэн кылааты киллэрсэр, оҕо киһи буоларыгар акылааты уурар, билиигэ-көрүүгэ кыымы саҕааччы Нам начальнай оскуолата буолар. Бу оскуолаҕа кэнчээри ыччаты үтүө дьон гына иитиигэ-үөрэтиигэ үлэлээбит, үлэлии сылдьар учууталлар киһи быһыытынан сэмэйдэринэн, үлэҕэ бэриниилээхтэринэн, талан ылбыт идэлэрин таптыылларынан киһи эрэ убаастыыр, кэрэхсиир, холобур туттар дьоно.

XXI үйэҕэ сайдыылаах сахаҥы, чөл олохтоох киһилии киһини иитэр-үөрэтэр соруок турар. Ол иһин оскуола иннигэр иитии үлэтигэр сүрүн болҕомто ууруллар. Саҥа үөрэх дьылыгар федеральнай государственнай стандарт олохтоох киириитигэр сөп түбэһиннэрэн былааннаах үлэлэр ыытыллаллар. Бастатан туран, учууталлары бу хайысхаҕа бэлэмниир сыаллаах республикабыт Н. Донской-II аатынан учууталлар идэлэрин үрдэтэр институт начальнай үөрэхтээһин кафедратын доцена Н.И. Захарова семинарынан саҕаланна. Былаан быһыытынан учууталлар үөрэхтэрин ыарырҕатар оҕолорго уруок бириэмэтигэр туох көмөнү, болҕомтону ууралларын ырытыыга методическай холбоһук салайааччылара, оскуола администрацията уруоктарга сырыттылар. Манна иитии түгэннэрин учууталлар таба туһаналларын, биирдиилээн оҕолорго болҕомтолоохтук сыһаыннаһалларын бэлиэтиэххэ наада, хас уруок аайы оҕону толкуйдаан үөрэнэргэ проблемалары сатабыллаахтык туһаналлара көстөр. Бу үлэни салгыы улууспут алын кылаас учууталларыгар аһаҕас уруоктары Н.М. Игнатьева, З.А. Ядреева, кылаас чаастары М.Д. Рожина, М.В. Карамзина, кылаас таһынан иитэр үлэлэри библиотекарь А.С. Андреева, Н.И. Тимофеева, төрөппүтү уонна оскуола таһынан оҕо тэрилтэлэрин кытта үлэни В.С. Поротова үрдүк таһымҥа көрдөрдүлэр. Семинарга улууспут 25 учуутала, Уус-Алдантан, Амматтан биирдии учуутал кэлэн бардылар.

Оскуола сылын аайы үгэс быһыытынан методическай холбоһуктар күрэхтэрин ыытар. Ааспыт үөрэх дьылыгар бу холбоһуктары көрүү сүрүн ирдэбилинэн хас биирдии учуутал иитэр-үөрэтэр үлэтигэр 4 сыллаах проект-программа, информационнай технологияны туһаныы, электроннай пособиелары оҥоруу, бэйэтин үлэтин опытын сырдатыылара буолбуттара. Манна иитэр үлэҕэ С.Н. Парнякова «Сиэрдээх буолуу», В.С. Поротова «Бары бииргэ», М.Н. Михайлова «Кыраайы үөрэтии» программалара биһирэннилэр.

Инникитин ФГОС-ка бэлэмнэниинэн республикабыт алын кылааһын учууталларыгар оҕо сатабылларын сайыннарыыга семинар ыытыллара былааннанар. Оскуола коллективыгар бу эмиэ үгүс үлэни, учууталлар тус бэйэлэрин билиилэрэ үрдүк таһымҥа тахсарын эрэйэр. Бу курдук сайда турдуннар кэнчээри ыччаты сырдыкка сирдиир бар дьоммут — учууталлар.

А.П. ЗЫРЯНОВА,
Нам начальнай оскуолатын директора

Киһи — киһиэхэ

ИТЭҔЭЙИҢ УОННА КӨМӨЛӨҺҮҢ

Мин үс сыллааҕыта куораттан тахсан иһэн таксига паапкалаах докумуоннарбын хаалларан кэбиспитим. Ол таксины көрдөөн ыйыталаһа сатаабытым да, ким да билбэтэҕэ. 9 ый ааспытын кэннэ билэр киһибиттэн Хатырыкка олорор Эверстова Люция Петровна көмөлөһүөн сөп диэн истибитим.

Сыл ааста, Хатырыкка тиийэн Люция Петровнаны булан докумуоннарбын көрдүүргэ көмөлөһөрүгэр көрдөспүппэр, кини мичээрдээтэ уонна «долгуйума, докумуоннарыҥ харалан сыталлар» диэбитэ. Оннооҕор таксист дьүһүнүн, массыынатын нүөмэрин таба этэн биэрбитэ. Кини билгэлээбитинэн докумуоннарбын булбуппут...

Өссө сиһим уонна төбөм ыалдьар этилэр, ону илиилэринэн аҕыйахта хамсаммытыгар сырдаабытым, чэпчээбитим. Онон үтүө, сырдык киһиэхэ, ийэҕэ, эбэҕэ Люция Петровна Эверстоваҕа истиҥ махталбын тиэрдэбин. Киниэхэ итэҕэйэбин уонна туох-баар үчүгэйи, доруобуйаны, өссө да элбэх дьоҥҥо көмөлөһөрүгэр баҕарабын.

Бар дьоммун бэйэ-бэйэҕитигэр итэҕэйиҥ уонна көмөлөһүҥ диэн ыҥырабын, бииргэ буоллахпытына, туох барыта кыаллыаҕа.

О.Е. ПЕТУХОВА
Аппааны

Эрэйдээх этигэс

УРУККУБУТ ОРДУК ЭТЭ

Саҥа ый үүннэ, пенсиябыт кэллэ да биһиги, пенсионердар, аан бастаан дьиэтээҕи өҥөлөрбүтүн төлүүргэ тиэтэйэбит. Онтон ордубутун аһылыкпытыгар суоттанабыт.

Аны быйыл сыл иккис аҥарыттан Намнааҕы «Сахателекомтан» төһөну төлүөхтээхпит туһунан счет кэллэҕинэ эрэ төлүүр буолбуппутуттан ыла өйбүт-илиибит баайыллан, ол счету кэтэһэ сылдьан, били өс хоһоонугар «сүгэ түһүөр дылы дүлүҥ сынньанар» диилларинии хойутаан хаалар буоллубут. Телефоммут быһыллыбыта эрэ баар буолар. Уруккубут ордук этэ, кэллибит да почтаҕа төлөөн кэбиһэрбит. Телефоммут быһыллыбат буолара.

Ол счеппут эмиэ дьээбэлээх. Ааспыт ыйга төлөөбүппүт үрдүнэн 9 мөһөөххө тиийэ ааҕан ыыталлар. Бу компьютер үйэтигэр төлөөбүт квитанциябытын көрөн көҕүрэппэккэ тоҕо ыыталларый? Өскө ааспыт ыйдааҕы квитанциябытын сүтэрдэхпитинэ, иккиһин төлүүргэ тиийэбит. Оччоҕо өйдөөх массыына компьютер биһиэхэ тугу туһалыыр?

Н. КОКОРЕВ
Хамаҕатта

Бэлиэ түгэн

АТЛАСОВТАР ДЬОРО КИЭҺЭЛЭРЭ

Бу күннэргэ Таастаах нэһилиэгэр «Алааһым ахтылҕана-бар дьоммор» диэн ааттаах нэһилиэк сис ыалын аҕата Владимир Сергеевич Атласов өрөгөйдөөх юбилейынан дьонугар-сэргэтигэр бэртээхэй концерт тэрийэн ыытта.

Володя төрүт Таастаах. Ийэтэ Матрена, аҕата Сергей Иванович элбэх оҕолоох ыал этилэр. Аҕата убайынаан Ньукулайдыын «Нам» совхоз сонордьут булчуттара, төһөлөөх киэҥ сиринэн тэлэһийэн бултаан-алтаан, тоҥон-хатан төрөөбүт дойдуларыгар былаан толорор туһугар үлэлээбиттэрэ буолуой? Аҕалара Сергей ийэлэрэ суох буолбутун кэннэ 4 уол оҕону кытта соҕотоҕун хаалан, уолаттарын атахтарыгар туруоран, үлэһит оҥортоон баран бу орто дойдуттан барбыта.

Билигин уол оҕону хайдах иитиэххэ сөбүй диэн боппуруос турар кэмигэр Сергей Иванович аҕа быһыытынан дьоҥҥо-сэргэҕэ үтүө холобурун көрөбүн. Оҕолоро бары турбут үтүө үлэһиттэр, дьиэ кэргэн аҕалара. Улахан уол Володя 5 уол оҕолоох, биир кыыстаах, 3 сиэннээх эйэҕэс, тапталлаах эһэ буолар. Кэргэнэ Ольга Семеновна Сунтаартан төрүттээх, 25 сыллааҕыта Таастаахха учууталлыы кэлэн баран олохсуйан олорор, Атласовтар дьиэ кэргэттэригэр күн-күбэй ийэ, үтүө сүбэһит.

Володя оҕо эрдэҕиттэн ыллыырын сөбүлүүр, учууталыгар Егор Леонтьевич Ощепковка олоҕор ырыа аргыстаах буолбутугар махтанар. Бу киэнэ Володя элбэх ырыаны толордо. А. Варламова «Аҕам алааһа» диэн ырыатынан дьоро киэнэтин саҕалаата. Кырдьык да, ийэтигэр-аҕатыгар күн сирин көрдөрбүттэригэр махтанан туран иэйэн-куойан ыллаата. Ол курдук, В. Егоров «Эҥсиэлибэр кэллим», «Ферма кыргыттара», «Билинии», «Ийэҕэ махтал» о.д.а. ырыалары толордо. Маны таһынан бу киэнэ кийииттэрэ Любовь Атласова А. Алексеев «Күһүҥҥү серенада», кийииттэрэ Лия Атласова Анна Барашкова репертуарыттан, кэргэнэ Сергейдыын «Маҥнайгы таптал» диэн ырыаны ыллаатылар.

Атласовтар бары да ырыаһыт дьон эбиттэр. Кыра Айтал Атласов «Сахам ата» диэн Трофимов ырыатын кыайа-хото толордо. Концерт бүтүүтэ аймахтара: 1 Хомустаахтан А.П. Атласов, У.П. Атласова, Намтан эдьиийдээтэр эдьиийдэрэ М.В. Петрова оҕолоро М.В. Обутова, В.В. Петров, Намтан Кутуковтар, 1 Хомустаахтан И. Ощепков, нэһилиэгин дьоно-сэргэтэ, бииргэ үөрэммит табаарыстара бары үчүгэйи-кэрэни өссө да ырыа аргыстаах, олоххо актыыбынай позициялаах буоларыгар тыл эттилэр, эҕэрдэлээтилэр.

Е.А. КУТУКОВА

ИИСКЭ УҺУЙУЛЛУБУТУМ

Мин билигин бэйэм Намнааҕы педагогическай колледжка технология уонна черчение салаатын 2 курсун студенткатабын. Намнааҕы оҕо эйгэтин Түөлбэтигэр «Саха иис» студияҕа 2000-2007 сылларга дьарыктаммытым, салайааччым Сыромятникова Мария Петровна этэ. 7 сыл иһигэр элбэҕи тигэргэ үөрэммитим. Оҕуруонан тигии, киэргэл коллекциялара, харысхаллар, билэ, панно, сахалыы таҥас киэргэллэрэ, чаппараах, киһи ааҕан сиппэт араас оҥоһуктары оҥорбуппут.

Бастыҥнык дьарыктанар буоламмыт Бучугасова Вералыын «Красный ручей», Хаҥалас улууһугар «Усадьба Булуус» лааҕырга сынньанан кэлбиппит. Түөлбэбин санаатахпына, наһаа үөрэбин. Иис куруһуокка дьарыктаммытым олохпор, үөрэххэ киирэрбэр сүрдээхтик көмөлөстө. Ийэ аатын ыламмын дьиэ кэргэммэр таҥастарын тигэбин.

Мария Петровнаҕа баҕарыам этэ: эн үтүө санааҥ, сылаас тапталыҥ, үөрэнээччилэргэр, биһиэхэ барыбытыгар билии биэрбиккэр баҕа махтал этэбин. Эн амарах, чиэһинэй майгыгынан бар дьоҥҥо эйэҕэс сыһыаҥҥынан, үлэҕэ, сырдыкка дьулуургунан биһиэхэ холобур буолаҕын. Дьон–сэргэ убаастабыллан ылаҕын. Ыарыы ыалласпатын, эрэй эҥэрдэспэтин, хомолто холбоспотун, сүбэлии–амалыы олороргор баҕарабын. Баҕа санаа бастыҥын, кэрэ санаа кэрэтин, санаабытыҥ саргыланнын, толкуйдаабытыҥ туола турдун! Үүнэр үйэ үтүөтүн, кэлэр үйэ кэрэтин!

Анна ШАДРИНА

Спорт — дьулуур, спорт — тулуур

УОН ИККИС «НПК КУБОГА»

Сэтинньигэ Намнааҕы педколледж икки спортивнай саалатынан үгэскэ кубулуйбут, кыһыҥҥы сезон волейболга бастакы улахан турнира буолан ааста. Бу турнир сүрүн састаабыгар уолаттар 17 уонна кыргыттар 9 хамаандалара мунньустан, тирии мээчиги өрө тутан оонньоотулар.

Икки күннээх тыҥааһыннаах оонньуу кэнниттэн уолаттарга Хамаҕатта, НПК-2 уонна НПК выпускниктарын хамаандалара ити бэрэдэгинэн кыайыылааҕынан таҕыстылар. Онтон кыргыттарга Дьокуускай куоракка үөрэнэр бэйэбит оҕолорбут, ураты оонньууну көрдөрөн, чахчы кыахтаахтарын дакаастаатылар. Иккис миэстэҕэ Оксана Бочирова салайааччылаах Хатыҥ Арыы хамаандата волейболу сэҥээрээччилэргэ үчүгэй санааны саҕан таҕыста. НПК иккис хамаандатын студенткалара күүстэрин ситэ туһаммакка үһүс миэстэҕэ таҕыстылар. Хамааданан түмүгү быһаарсыыга (9 толору хамаандаттан) биэс очколаах Вячеслав Терехов капитаннаах НПК-2 хамаандата кыайан, көһөрүллэ сылдьар чороон кубогы бэйэлэригэр хаалларбылар. Иккис миэстэни куорат уонна Чурапчытааҕы физкультурнай институт студеннарын холбоһуктаах хамаандата ылла. Онтон үһүс миэстэҕэ кэнники сылларга улууспут бары ыытыллар көрүҥнэргэ инники миэстэлэргэ сылдьар Хамаҕатта нэһилиэгин хамаандата таҕыста.

Турнир түмүктэннэ, туох санаа хааларый? Мин көрүүбүнэн, бу турнирга кыргыттар оонньуулара арыый да тупсубут курдук. Элбэх түгэҥнэ икки өттүттэн кылбар быраҕыылаах уонна сытыы охсуулардаах көстүүнү киһи үөрэ көрөр. Ордук кыргыттар финалларын оонньуутугар Наталья Захарова «блок» диэн приему элбэхтик туттан уонна күүстээх охсуутунан, хамаандатын кыайыыга тиэрдибитэ саарбаҕа суоҕун көрөн астынныбыт. Киниэхэ төһүү күүс буолан Диана Готовцева инникигэ кэскиллээҕин көрдөрдө. Онтон Хатыҥ Арыы кыргыттара: Сардаана Мухина, Фаина Колесова, Татьяна Сухатова көрөөччүлэргэ үчүгэй өйдөбүлү хаалларбылар. Маннык турнир ыытылларыгар, биллэн турар, спонсорство үлэтэ күүскэ барбытын көрөбүт. Ол курдук, Юрий Афанасьевич тус бэйэтин кыһамныытынан уонна НПК коллектива (Ядреева Е.В.) өйөөһүнүнэн, бу турнирга улуус киинин уон түөрт тэрилтэтэ көмөлөспүтэ элбэҕи этэр. Онон НПК коллектива барҕа махталын тиэрдэн туран, хаһыат нөҥүө бу көмөлөспүт тэрилтэлэри чопчу аатталаан суруйарбар көрдөспүттэрэ. Ону быһа гыммакка, испиэнэккэ хайдах суруллубутунан эҥиэхэ тиэрдэбин: Нам улууһун ыччат отдела (Парников Н.Г.), «Ленскэй нэһилиэк» дьаһалтата (Попов П.М.), «Сайдам» ООО (Прокопьев Г.М.), «Атлантик» ООО (Целовальников), «Меркурий» атыы-эргиэн дьиэтэ (Тимофеев В.А.), «Ника» массыына саппаас чаастарын атыылыыр маҕаһыын (Сокольников А.Н.), «Люси» маҕаһыын (Эверстова В.И.), «Секо» маҕаһыын (Дмитриева М.М.), «Талба» ырыынага (Местников П.В.). «Тэтим» аптека (Эверстов И.И.), «Нам-Дьокуускай» таксситын микроавтобустарын салайааччыта (Афанасьев А.А.), НПК профсоюһун комитета (Колодезникова А.А.), НПК студпрофкома (Корнилова Сардаана) уонна турнирбыт сүрүн кылаабынай спонсора — НПК коллектива.

А. СОФРОНОВ-ОНТУОН

PDF Compressor Free Version

Учуутал — үүс чулуута

ҮТҮӨКЭН УЧУУТАЛ

Учуутал диэн үрдүк аат үйэлэр тухары өйгө хаалар, кини кэлэр көлүөнэҕэ сүрүн билиитин, опытын иҥэрэр киһинэн буолар. Саха биллиилээх педагога К. С. Чиряев: «Ханнык баҕарар научет бэйэтин олоҕор – дьаһаҕар, дьарыгар, тэҥүт кулгаахтыгар тулалыыр айылҕаҕа дьүөрэлээх дьону иитэргэ кыһанар» диэн эппиттээх. Намнааҕы педагогическэй колледжка дьиҥ чахчы оҕону иитиигэ-үөрэтиигэ олохторун анаабыт, үтүө суобастаахтык, бэриниилээхтик үлэлии сылдьар дьон үгүстэр. Оннук дьонтон биирдэстэринэн бүтүн кэпсиир кинибит, Саха республикатын үөрэҕириитин туйгуна, Российскай Федерация уопсай үөрэхтээһинин бочуоттаах үлэһитэ Колодезникова Александра Арсеньевна буолар.

Кини 1959 с. ахсынньы 14 күнүгэр Уус-Алдан оройуонун Танда нэһилиэгэр Колодезниковтар дьиэ кэргэттэригэр үһүс оҕонон төрөөбүтэ. Танда орто оскуолатын ситиһиилээхтик бүтэрэн, 1978 с. Саха госуниверситетын историко-филологическай факультетыгар үөрэнэ киирбитэ. Студеннар сайыҥҥы сынньалаҥнарыгар «Чэчир» студенческай тутар этэрээккэ сылдьан, дьону кытта уопсай тылы булара, үлэ араас көрүҥүн сатаан тэрийэ охсоро өтө көстөн кэлбитэ, ол иһин «Бастыҥ боец» быһыытынан бэлиэтэммитэ. Үөрэнэр сылларыгар дьаныардаахтык үөрэнэн нуучча тылын уонна литературатын учуталын идэтин баһылаабыта.

1983 с. учуутал идэтин ылан, төрөөбүт оройуонун Тулуна аҕыс кылаастаах оскуолатыгар нуучча тылын учууталынан үлэлии тиийбитэ. Педагогическай үлэтигэр олус күүстээх маастар учууталлары кытта тэҥҥэ үлэлээн, кинилартэн опыт ылан, иһигэр иитиэхтии сылдьыбыт баҕа санаатын умсугутуулаахтык олоххо киллэрбитинэн барбыта.

Манна үс сыл ситиһиилээхтик үлэлээн баран, педагогическай үлэтин Нам оройуонун 2 Хомустааҕар, онтон 1 Хомустаах орто оскуолатыгар директоры үөрэх чаһыгар солбуйаччынан таһаарыылаахтык үлэлиир. Салайар дьоҕурдаах эдэр үлэһити 1989 с., оччолорго Намнааҕы педучилище директора Иванов В.П. таба көрөн директоры үөрэх чаһыгар солбуйаччынан үлэҕэ ылбыта. I-II Хомустаах оскуолаларыгар сүрэхтэнэн, Александра Арсеньевна үөрэх чаһын эриирдээх-мускуурдаах, түгэҕэ биллибэт түбүктээх үлэтин саҕалаабыта.

Бу дуоһунаска аҕыс сыл үлэлээн баран 1997 с. методиһынан ананар. Ити сыл орто анал үөрэх тэрилтэлэригэр биир государственнай образовательнай стандарт киирэринэн сибээстээн кини опыттаах салайааччы, учуутал, методист быһыытынан бэлэмнэнэр идэлэринэн үлэлиир программалары ырытыыга, оҥорууга күүскэ үлэлэспитэ. Ити кэмнэргэ училищеҕа «Технология уонна дизайн» диэн идэни федеральнай эксперименынан бэлэмниир сыал туруоруллубута. Аҥардас ити идэҕэ 40-ча саҥа рабочай программа таҥыллан оҥоһуллубута. Ити кэмнэргэ училище преподавателлэрин 70%-ра эдэр специалистар буоланнар программаны, үөрэтэр методическэй документацияны оҥоруурга үгүс ыарахаттары педагогическай коллектив көрсүбүтэ. Учуутал оҕону хаачыстыбалаахтык үөрэтиитэ кини учебнай-методическэй документация тоҥо профессиональнайдык оҥоһуллубутуттан тутулуктаах. Манна Александра Арсеньевна методист быһыытынан, киэҥ билиитинэн, сатабыллаах сүбэтинэн хас биирдии эдэр специалиска педагогическай үлэтигэр күүс-көмө буолбута.

Александра Арсеньевна алын уонна орто сүһүөх үөрэхтээһин департаменын научнай-методическэй киинин специалистарын кытта ыкса сибээстээхтик үлэлиир. Араас таһымнаах семинардары тэрийэн ыытар. Семинардарга учууталлар проектнай метод туһунан араас хайысхалаах диспуттарга кытталлар, уруоктары, маастар-кылаастары ыыталлар. Оскуола учууталларын, колледж преподавателлэрин проектнай методы туттар опыттарын хомуйан, редакциялаан, научнай ыстатыйалар хомуурунньуктарын 2000 с. бэчээттэтэн таһаарбыта. Департамент ыытар научнай-практическай конференциялар түмүктэринэн тахсар сборниктары хомуйуурга утумнаахтык үлэлэһэр. Кини таһаарыылаах үлэтин туоһулуур бэлиэнэн ити сыл колледж коллектива республикатаҕы үөрэх министерствотын махтал суругунан наҕараадаламмыта уонна Россияҕа «2000 сыл бастыҥ оскуолата» хамсаһыҥҥа ситиһиилээхтик кыттыбыта буолар.

1997 сылтан колледж учууталлара араас таһымнаах конкурстарга кытталлар. Ол курдук республикаҕа орто анал үөрэх тэрилтэлэрин икки ардыларыгар ыытыллар учууталлар конкурстарыгар кыттан ситиһиилээхтэр: кэккэ сылларга Нартахов И.Р. 1997 с. кыттан 4-с миэстэ, Петрова Л.Н. «Преподаватель ССУЗ-2001», Максимов Г.Е. 2006 с. «Современность и традиция», Маркова А.Н. «Преподаватель творец-2007», Семенова М.И. «Педагогическая надежда-2008» номинация хаһаайыннарынан буоллулар. Манна Александра Арсеньевна салайыытынан комиссиялар тэриллэннэр уруок ыытыытыгар, педагогическай концепция суруллуутугар, методическай чөтөҥ сөптөөх сүбэ-ама бэриллиитигэр көдьүүстээх үлэ ыытыллыбыта. Ол түмүгэр конкурсаннар колледж аатын үрдүктүк тутан кэллилэр.

Салгыы үөрэхтээһин эйгэтигэр барар уларытыыларга кыттыһан учебнай былаан, тарификация, расписание, студеннар стипендиялара, учууталлар аттестациялара ситиһиилээхтик барарын, бириэмэтигэр толорулларын, иитэр-үөрэтэр үлэ көдьүүстээхтик барарын ситиспитэ. Ол курдук үөрэх тэрилтэтэ лицензияны, аттестацияны барар, коллективнай дуогабар оҥорсор боппуруостарыгар күүскэ үлэлэспитэ. Кини 6 сыл устата колледж приемнай комиссиятыгар таһаарыылаахтык үлэлээбитэ. Ити сылларга приемнай комиссия документацията, киирии экзаменнар, консультациялар программалара ситэриллибиттэрэ, чопчуламмыттара.

2005 с. салалта уларыйыытыгар Александра Арсеньевнаны хаттаан директоры үөрэх чаһыгар солбуйаччынан аныыллар. Манна кини студеннар истэригэр иитэр-үөрэтэр үлэни күүһүрдүүгэ рейтинговай системаны иилээн саҕалаан киллэрэр. Ол курдук ити система күн бүгүҥүгэр дылы студеннар бэйэни салайыныларыгар төһүү буолар. Манан эрэ муҥурдаммакка, студеннар социальнай көмүскэллэрин фондатын уонна колледж үөрэхтээһинин сырдатар нормативнай-локальнай акталар балаһыанньаларын оҥорон олоххо киллэрбитэ.

Билигин үөрэх хаачыстыбатыгар сүрүн болҕомтону уурар буоллулар. Ол курдук Александра Арсеньевна 2007 с. Дальневосточнай регион орто үөрэх тэрилтэлэрин салайааччыларын сүбэ-мунньаҕар бу проблемаҕа көдьүүстээх уларытыылар тустарынан ыстатыйа суруйан кыттыбыта. Ол ыстатыйата киэҥ биһирэбили ылан, Саха республикатын норуотун үөрэхтээһинин сурунаалыгар бэчээттэнэн тахсыбыта.

Ити курдук Александра Арсеньевна методиһынан, директоры үөрэх чаһыгар солбуйаччынан быйылгы үөрэх дьылыгар дылы эҥкилэ суох сарсыардаттан киэһээҥҥэ диэри үлэлээн, олоҕун эдэр ыччаты иитиигэ анаабыта номнуо 21-с хаарыгар барда. Билигин да кини студеннарга, коллегаларыгар киһилии сайаҕас сыһыанынан, үтүө сүбэтинэн холобур буолар.

Россия, республика салалтата анаабыт наҕараадаларын, грамоталарын ыларыгар кини өрүү бииргэ үлэлээбит коллегаларын, наставниктарын Сивцев Д.Е., Алексеева Г.Г., Горохова Г.В., Федотова Ф.Я., Габышев Г.Ф., Габышева Е.П., Иванов В.П., Степанова П.М., Местников П.П., Ядреева Е.В. уонна студеннарын, үлэлиир колледжын коллективын истиҥник саныыр.

Кини биир үтүө хаачыстыбатынан тустаах үлэтин таһынан колледж общественнай үлэтигэр ис сүрэҕиттэн ылсан туран үлэлиирэ буолар. Ол курдук, 2001 с. методиһынан үлэлии сылдьан колледж профсоюзнай тэрилтэтин председателинэн быыбарданан, коллективка киэҥ өруттээх үлэни тэрийэн ыыппыта. Профсоюз бастакы сүһүөх тэрилтэтэ 2004 с. республикаҕа II миэстэни ылан, кини ситиһиилээх общественнай үлэтин сыаналаан, Саха республикатын профсоюзтарын федерацията Сочи куоракка сынньанар босхо путевканан, Россия профсоюһун 100 сылын көрсө мэтээлинэн наҕараадалаабыта. Быйылгы үөрэх сылыгар, учуутал эрэ үлэтинэн мунурдамматын, билиитин-көрүүтүн, дьону кытта үлэлиир опытын туһаныахха диэн, Александра Арсеньевнаны коллектив профсоюз председателинэн талла. Бу эппиэттээх үлэҕэ саҥа сүүрээннэри киллэрэн, үлэтин олус тэтимнээхтик саҕалаата.

Убаастыыр коллегабытын, идэтигэр бэриниилээх, саталлаах-дьаһаллаах үтүө наставникпытын, амарах ийэни Александра Арсеньевнаны үйэ аҥардаах үбүлүөйүнэн Намнааҕы педколледж үлэһиттэрин аатыттан итии–истиҥ эҕэрдэбитин тиэрдэбит. Кинилиин бииргэ үлэлии-алтыһа сылдьарбытыттан улаханнык астынабыт. Билигин да эдэрдии эрчимин сүтэрбэккэ, ыллыктаах санаатын ыһыктыбакка сүүрэ-көтө, үлэлии-хамсыы сылдьарыттан киэн туттабыт. Баҕарабыт үтүө доруобуйаны, ыччаты иитэр-үөрэтэр, кэрэҕэ уһуйар түбүктээх үлэтигэр үрдүк ситиһиилэри. Кини үөрэтэн, олох киэҥ аартыгар үктэннэрбит саха талыы ыччаттара өрүү махтана турдуннар. Тус олоҕор, дьиэ кэргэнигэр мэлдьи ситиһии эрэ эҥэрдэстин, куруук дьол-саргы эрэ тосхойдун!

М. ПЛАТОНОВА

(Төлөбүрдээх төрүөккэ бэчээттэнэр)

Призвание — учитель

ОТ ТВОРЧЕСТВА К СОТВОРЧЕСТВУ

сть люди, встречи с которыми приносят что-то новое, светлое, и не хочется потом с ними расставаться. Ведь человеку свойственно тянуться к возвышенному, интересному общению. Мне повезло встретиться с таким человеком. Зовут ее Людмила Григорьевна Голикова, учитель английского языка высшей квалификационной категории улусной гимназии им. Н.С. Охлопкова, отличник образования РС (Я). Сегодня речь пойдет о ней, о нашей коллеге.

Людмила родилась 11 декабря 1959 года в семье работящих, преданных своему делу людей, учителя истории Варвары Петровны и водителя–механика Григория Тимофеевича Кривошапкиных, в Намском районе, Хатын-Арынском наслеге. Родители привили ей трудолюбие, воспитали в ней чувство ответственности, научили быть честной и правдивой. И как старшей дочери, ей поручалось заботиться о своих младших сестренках, а яркая, жизнерадостная, способная девочка успевала еще учиться в музыкальной школе, заниматься спортом.

После окончания ФИЯ ЯГУ в 1982 году Людмила Григорьевна работает учителем иностранного языка в Салбанской, Тюбинской восьмилетних школах, средней школе №26 г. Якутска, затем назначается учителем английского языка в Тополинской средней школе Томпонского района, где продолжала осваивать свою педагогическую деятельность, которая продолжается вот уже 28 лет.

Вскоре опытного педагога приглашают во вновь открывшуюся Намскую улусную гимназию, где по сей день успешно трудится учителем английского языка. За кропотливый и многогранный труд имеет много грамот и благодарностей улусной администрации, гимназии, министерства образования, института повышения квалификации работников образования, награждена знаком «Отличник образования РС (Я)», пользуется авторитетом среди коллег, учащихся и родителей.

Глубокое знание предмета, разнообразие методов и приемов обучения, их целенаправленность, неустанное стремление к освоению нового, передового, единство обучения и воспитания – вот характерные черты работы Людмилы Григорьевны. Ее уроки отличаются особым эмоциональным настроем, созданием творческой рабочей обстановки и свободной психологической атмосферы. Это – хорошая школа, как для начинающего, так и опытного учителя. Она учит детей мыслить и точно выражать свои мысли. Каждый урок ее воспитывает трудолюбие, ответственность, самостоятельность, желание учиться. Людмила Григорьевна считает основной из своих задач повышение мотивации, привитие интереса к языку, стремится разбудить в учениках творческие и интеллектуальные силы. Одной из первых в улусе и республике начала использовать компьютерные программы «Listen. Read. Learn.», «Reward» , «English in use», работать над внедрением и освоением новых УМК по английскому языку «New Millennium», «First Certificate», «Smart», применять интернет на уроках. Результативностью профессиональной деятельности учителя является высокий уровень качества знаний учащихся, о чем свидетельствует ежегодная успешная сдача ЕГЭ и участие на различных олимпиадах и конкурсах. За годы работы в гимназии она воспитала более десяти победителей и призеров улусных, региональных олимпиад, 9 лауреатов Всероссийской дистанционной эвристической олимпиады «Эйдос», молодежного чемпионата г. Пермь, призеров республиканских конкурсов знатоков английского языка. Учитель гордится именами Корякиной Гали, Муксуновой Жени, Афанасьевой Наташи, Корякиной Вики, Бугаевой Али, Григорьева Айана и др.

Людмила Григорьевна знает, что одним из способов поддержки интереса к предмету является внеклассная работа. В течение многих лет в гимназии проводится неделя иностранных языков, где самое активное участие принимают ее ученики. Проводятся олимпиады, интеллектуальные игры, конкурсы, вечера, викторины. Учитель ведет факультативы «Занимательный английский», «Перевод песен на английский язык», элективные курсы «Совершенствуй свой английский», «Готовимся к ЕГЭ» и драмкружок. Вот уже второй год члены драмкружка, учащиеся 7 «б» класса, становятся призерами улусного конкурса инсценировок «Английский объединяет нас». Ее ученики вовлечены в научно-исследовательскую деятельность и выступают с докладами на улусных и республиканских научно-практических конференциях «Шаг в будущее». Доклады Сухановой Нюргуяны, Бугаевой Али, Ядреева Артема «Употребление артикля с именами существительными нарицательными», «Вероятностный подход к проблеме тестового контроля в обучении английскому языку», «Значение труда в английских и русских пословицах и поговорках», «Моя родословная», «Русско-английские межъязыковые сопоставления», «Трудности перевода», «Особенности перевода лексики школьного обихода» высоко оценены жюри и удостоены дипломами.

От каждого учителя гимназии требуется научно-методическая работа, распространение опыта своей педагогической лаборатории. В этом отношении у Людмилы Григорьевны сделано достаточно: открытые уроки учителям улуса и республики. Особенность этих уроков – применение и использование ИКТ. У нее много статей, включенных в журналы, брошюры, сборники, серия выступлений и докладов на научно-практических конференциях, семинарах, курсах, на педагогических чтениях. Вот некоторые названия тем, по которым она выступала: «Радость общения», «Развитие лингвистических способностей учащихся через творческую деятельность», «Проектная методика как условие личностного роста учащихся», «Использование НИТ в профильных классах на уроках английского языка», «Метод моделирования на уроках английского языка», «Интернет – как эффективная технология интерактивного обучения английскому языку», «Воспитание самостоятельности» и др. Постоянно повышает свой творческий и практический багаж, посещая проблемные и фундаментальные курсы повышения.

Людмила Григорьевна – опытный классный руководитель. Ее выпускники отличаются высокой работоспособностью, воспитанностью, социальной активностью и эрудицией. Благодаря правильно построенной стратегии воспитания в классе создан единый сплоченный коллектив учащихся и родителей. Кредо классного руководителя — «Не для школы, а для жизни мы учимся», и самые главные качества ее учащихся – это способность понимать себя и окружающих, развиваться и быть самостоятельными. Ее выпускники успешно продолжают учиться в ВУЗ-ах республики, страны, среди тех, кто закончил есть: кандидат филологических наук, преподаватели и учителя английского языка, переводчики, экономисты, менеджеры, юристы. Они, теперь уважаемые люди, приходят проведать классного руководителя, поделиться заботами, поговорить. Такая теплая атмосфера взаимопонимания сохранилась до сих пор, многие из них стали родителями. В данное время она является классным руководителем 10 «б» гуманитарного класса. Класс работоспособный, любознательный, создан единый сплоченный коллектив не только учащихся, но и родителей, которые помогают и активно участвуют в проведении классных, общегимназических, муниципальных мероприятий и конкурсов, где постоянно занимают призовые места. Учащиеся ее класса, Попова Аня, Бугаева Аля, Ядреева Катя, Сергеева Ксения, Данилова Диана, Саввин Владик – активисты гимназии, члены президентского совета учащихся.

Людмила Григорьевна – человек активной жизненной позиции, принимает активное участие в общественной жизни гимназии, член вокального ансамбля, член творческой группы экспериментальной работы гимназии по программе «Энсиэли», руководитель педагогической практики студентов НПК. Стала призером улусного конкурса «Учитель года», обладателем номинации «Учитель-исследователь», авторских разработок программ по воспитательной работе. Она - участник Российского конкурса «Виртуальный учитель английского языка - 2007», Всероссийского конкурса педагогических разработок с ЦОР. Является, бесспорно, ведущим учителем нашей гимназии и улуса, педагогом влюбленным в свой предмет. Ее отличают широкий кругозор, коммуникабельность, толерантность, прекрасный языковой вкус, целеустремленность, особый профессиональный почерк.

Людмила Григорьевна – не только талантливый учитель, педагог, но и преданная супруга и любящая мать двух дочерей. Старшая дочь Наталья - аспирант исторического факультета ЯГУ, заочно учится на 5 курсе финансово-экономического института, младшая Ася – студентка 2 курса данного института.

Мы, коллектив учителей и учащихся Намской улусной гимназии, горячо и сердечно поздравляем уважаемую Людмилу Григорьевну с юбилеем! Желаем крепкого здоровья, творческих успехов, новых проектов, неугасимой энергии, счастья и семейного благополучия.

Г.Г. МАКАРОВА,
руководитель кафедры
учителей иностранных языков

(Печатается на платной основе)

PDF Compressor Free Version

ИҺИРЭХ ТЫЛААР

Күндүтүк саныыр кыыспытын, күн күбэй ийэбин, эдьиийбитин баллыбытын, Саха республикатын үөрэҕириитин туйгунун, Российскай Федерация үөрэҕириитин бочуоттаах үлэһитин **КОЛОДЕЗНИКОВА АЛЕКСАНДРА АРСЕНЬЕВНАНЫ** үйэ аҥардаах үбүлүөйүгүнэн, олоҕуҥ бэлиэ күнүнэн итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибит!

Эн үтүө эрэ санаанан салайтаран дьон-сэргэ, ыччат иитиитин туһугар таһаарыылаахтык кыһаллан үлэлииргинэн киэн туттабыт, холобур оҥостобут.

Биһиги туспутугар ахсаабат кыһамньыҥ, сүбэҥ-аманаҥ, кээмэйдэммэт үгүс үтүөҥ иһин ис сүрэхпититтэн махтанан туран күндү киһибитигэр туйгун доруобуйаны, олох үөһүгэр куруук үөрэ-көтө, ситиһиилээхтик үлэлииргэр, түгэҕэ биллибэт дьолу-соргуну!

Ийэҥ, аҕаҥ, кыыһыҥ Нария, бииргэ төрөөбүттэриҥ
Марианна, Улита, Вера, Андриан, Петр, Арсен уонна кинилэр дьиэ кэргэттэрэ, сиэн балтыларыҥ, бырааттарыҥ

Уважаемую коллегу **КОЛОДЕЗНИКОВУ АЛЕКСАНДРУ АРСЕНЬЕВНУ**, преподавателя Намского педагогического колледжа, отличника образования Республики Саха (Якутия), почетного работника общего образования Российской Федерации, лидера профсоюзной организации работников, с чувством искренней признательности сердечно поздравляем с 50-летним юбилеем!

Около 30 лет Вы работаете в сфере образования, вложив свой немалый вклад в дело воспитания и обучения не только подрастающего поколения, но и молодых кадров республики — будущих учителей. Вы передаете свои знания и жизненный опыт своим коллегам, молодым специалистам. Мы знаем Вас как высококвалифицированного специалиста и ценим в Вас деловитость и творчество в сочетании с высоким профессионализмом, отзывчивостью, принципиальностью, требовательностью.

Уважаемая Александра Арсеньевна! Желаем Вам доброго здоровья, дальнейших успехов в труде, семейного благополучия!

Коллектив Намского педагогического колледжа технологии и дизайна им. И.Е. Винокурова

Убаастабыллаах Үөдэй олохтоохторун **УЛЬЯНА ВАСИЛЬЕВНА** уонна **СТЕПАН ВАСИЛЬЕВИЧ ДМИТРИЕВТЭРИ** ыал буолан бииргэ олорбуттара 50 сыллара туолбутунан истиҥник эҕэрдэлиибит!

Баҕарабыт саха алмааһын курдук кытаанах доруобуйаны, оҕолорун, сиэннэрин үөрүүлэрин үллэстэн уһуннук, дьоллоохтук олороллоругар.

Эҕэрдэни кытта Намтан, Үөдэйтэн, Дьокуускайтан Яковлевтар, Таатта Ытык-Күөлүттэн Бочоруковтар, Санкт-Петербургтан Чямпиннэр

Күндү эдьиийбитин **ЗАХАРОВА ЛЮБОВЬ ИННОКЕНТЬЕВНАНЫ** үйэ аҥардаах үбүлүөйүгүнэн итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибит!

Эн үтүө санааҥ, амарах ыраас сүрэҕиҥ, үөрэр-үөрдэр үтүө майгыҥ, көмөҥ, сылаас тапталыҥ иһин махтанабыт. Баҕарабыт күндү эдьиийбитигэр чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, кэрэ санааҥ кэккэлэһэн, ыра санааҥ ыпсарыгар, дьолу-соргуну, баҕа санаа бастыҥын, үтүө санаа үтүмэнин Эйиэхэ аныыбыт.

Бырааттаҥ, балтыларыҥ, уолуҥ, кийиитиҥ

ИДьУО иһитиннэрэр

СЫМЫЙА СИГНАЛ КИЛЛЭРБИТ

хсынньы 13 к. 1 Хомустаахха гр. Иванов Е.И., 1983 с. төрүөх, өлүгэ көстүбүт. Нэдиэлэ устата 4 киһи кырбаммыт. Онтон биирэ ахсынньы 11 күнүгэр буолбут: гр. Р.С. Шамаевы сокуоннай сааһын ситэ илик оҕолор кырбаабыттара биллибит. Ахсынньы 10 к. 1 Хомустаахтан гр-ка Никифорова Е.Ф. кинини гр-ка Каморникова В.В. эккирэтэ сылдьан өлөрүөх буолан сааммытын туһунан биллэрбит. Ахсынньы 8 күнүгэр Бөтүҥҥэ сааһын ситэ илик В. маҕаһыын таһыгар В.П. Сивцевтан аһаҕастык арыгытын былдьаабыт. Ахсынньы 12 к. Аппааны олохтоохо гр-ка Захарова Л.С. биллэрбитинэн кини кэргэнэ Захаров Г.П. ахсынньы 11 к. дьиэтиттэн тахсан барбыт уонна төннө илик, бэрэбиэркэ түмүгэр бу киһи куоракка баара биллибит. Ахсынньы 9 күнүгэр гр-ка Антонова И.И. «Ассоль» киинҥэ норка бэргэһэтин сүтэрбит. Ахсынньы 14 түүнүгэр оҕо консультациятыгар киирэн 2 компьютеры уорбуттар. Ахсынньы 8 күнүгэр 1 Хомустаахха суолга сылгы кырамтата көстүбүт. Ахсынньы 9 күнүгэр баһаарынай сулууспаҕа биллибэт киһи сотовай телефонтан хаста да эрийэн сымыйанан баһаар буола турар диэн сигнал киллэрбит. Нэдиэлэ устата 125 киһи миэрэлэммит. ГАИ 132 транспоры бэрэбиэркэлээбит, 81 боротокуол толорбут, 2 итирик суоппар тутуллубут, стоянкаҕа 4 массыына турбут, 1 суол быһылаана тахсыбыт.

Распоряжение

14.12.2009 N 1510-р

О КАРАНТИНЕ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЯХ НАМСКОГО УЛУСА

В целях проведения профилактики и недопущения дальнейшего распространения заболеваемости ОРВИ и гриппом на территории Намского улуса, распоряжаюсь:

1. Начальнику улусного управления образования (Дьяконова В.Н.):

1.1. Объявить карантин в образовательных учреждениях с 15 декабря по 19 декабря 2009 г. на территории Намского улуса.

1.2. Запретить культурно-массовые мероприятия в образовательных учреждениях.

2. Главам поселений муниципальных образований и руководителям предприятий, учреждений всех форм собственности:

2.1. Ограничить проведение массовых, культурных и спортивных мероприятий.

3. Главному врачу МУЗ «Намская центральная районная больница» (Слепцов Л.А.):

3.1. Усилить контроль за регистрацией заболеваемости ОРВИ и гриппа и обеспечить ежедневный отчет в филиал ФГУЗ «ЦГ и Э в РС(Я)».

4. Контроль исполнения настоящего распоряжения оставляю за собой.

Глава улуса А. ИЛЬИН

У Вас праздник, торжество, хотите приобрести авто, бытовую технику или мебель, а денег не хватает? И отложить все это никак нельзя. Именно для Вас мы предоставляем краткосрочные кредиты до 50000 руб. с одним поручителем, а наши проценты Вас приятно удивят. Подарите праздник себе и близким, воспользуйтесь кредитом быстрого приготовления! А также предлагаем на Ваше внимание разнообразие программ по вкладам личных сбережений.

Мы рады Вас принять по адресу: с. Намцы, ул. Чернышевского, 14, 1-й этаж, КПКГ «Алмазкредитсервис», на все вопросы ответим по тел. 41-2-85

УВАЖАЕМЫЕ ЖИТЕЛИ НАМСКОГО УЛУСА!

Поздравляем всех с наступающим Новым годом! Оптовый магазин «Чолбон» предлагает по самым низким ценам макароны местного производства «Маяк» Якутского хлебокомбината.

Спешите приобрести макаронные изделия по ценам производителя:

0,400 гр — 15 руб. 50 коп.
2 кг — 65 руб. 50 коп.
5 кг — 150 руб.

Администрация ООО «Гранд»

Открылся новый торговый павильон «Хатыҥчаан» по ул. Чернышевского, 19.

Режим работы: с 10 ч. до 19 ч. (без перерыва). Выходной — воскресенье.

Просим посетить наш магазин!

Сдается частный дом (центр).

Конт. тел. 41-6-33, 89243661874

Утеряны водительские удостоверения на имя Захарова А.А. и Захаровой Е.Г., ПТС, свидетельство ТС на «Тойоту-корону». Нашедших просим вернуть за вознаграждение.

Тел. 43-1-62, 89244686409, 89244686410

КЭРИЭСТЭБИЛ

Биһигидьиэ кэргэн ахсынньы 17 күнүгэр саамай чугас күндү киһибитин сүтэрбиппит 40 хонугатуолар. Тапталлаах кэргэним, аҕабыт, эҥээбит Софронов Степан Степанович 1940 с. сэтинньи 23 күнүгэр Нам сэлиэнньэтигэр Софронов Степан Федотович уонна Лебедева Мария Николаевна дьиэ кэргэттэригэр бастакы оҕолон күн сирин көрбүтэ. Дьонугар, балтыгар, бырааттарыгар биир тутаах киһинэн буолара, кинилэргэ наар тугунан эмэ көмөлөһө сатыыра. Онус кылааһы 1958 с. бүтэрэн баран, элбэх буолан стройучаастакка үлэлии барбыттара. Оччоттон үлэтигэр эппиэтинэстээхтик сыһыаннаһара, иллэҥ кэмигэр спордунан дьарыктанара. Күрэхтэһиилэргэ бииргэ тустубут дьоно кэпсиллэринэн улахан туспутуук буолуохтаах киһи хаалбыт, Новосибирскай куоракка уу транспорын институтугар үөрэххэ баран хаалан. Өссө 1958 с. бэс ыйын 26 күнүгэр үөрэнэччилэр республиканскай спартакиадаларыгар копье быраҕыыстыгар иккис миэстэни ылбытын туһунан грамоталаах, Саха АССР үөрэҕин министрин илии баттаһыннаах. Наһаа үчүгэйдик волейболга ооннууура.

Үөрэҕин ситэ бүтэрбэккэ кэлэн, промкомбинакка үлэлии сылдьан, 1972 с. кэргэн ылан, Хамаҕаттаны сөбүлээн олохсуйбута. Дьиэ-уот туттан, сүөһүлэнэн-астанан, оҕолонон-уруулаан дьон тэҥинэн олорбута. «Комсомольскай» совхозка, бастаан тыа хаһаайыстыбатын техникумун кэтэхтэн бүтэрэн, инженер-механик идэтин ылан, ТБ инженеринэн үлэлээбитэ, 1983 сылтан совхоз ыһыллыар дылы директоры хаһаайыстыбаннай чааска солбуйааччытынан үлэлээн кэлбитэ. Бу олус түбүктээх, эппиэтинэстээх үлэ. Бүтүн совхоз бары салаатын, үлэһиттэрин таҥаһынан, туттар тэрилинэн хаччыйаары хотунан-соҕуруунан сүүрэн булара-талара. Кини дьону кытта сатаан тыл тылыгар киирсэрэ, нууччалыы да, сахалыы да ыраастык билэр буолан, нууччаны кытта нууччча, саханы кытта саха этэ. Итини таһынан араас субуотунньуктары, хонтуораҕа бырааһынныыктары, көрсүһүүлэри, ыһыахтары барытын араас наадалааҕынан хаччыйыы эмиэ кини үлэтэ этэ. Холобур, механизаторларга сөптөөх саппаас чааһы булан, бириэмэтигэр өрөмүөннээннэр сааскы ыһыы, күһүҥҥү хомуур, от-мас тиэйиитэ сөптүк барара. Нэһилиэккэ дьон олоҕун чэпчэтиигэ, оттук мас айдаанын, ороскуотун аҕыйатыыга улахан кылаатынан ити кэмнэргэ гаас кириитэ буолбута. Манна улахан өнөлөөх киһинэн Габышев Николай Петрович буолар. Киэҥник көрдөххө, Николай Петрович Хамаҕаттаҕа гаас кириитин ситиһиитэ биһиги нэһилиэкпитигэр эрэ суолталаах буолбатах, бүтүн улууска да гаас кириитэ түргэтээтэҕэ. Ситиннэ Степан Степанович эмиэ хозчаас быһыытынан сүүрбүтэ-көппүтэ, түбүгүрбүтэ элбэх. Итини таһынан совхоз общественнай олоҕор актыыбынай кыттыыны ылара. Олкурдук, художественнай самодеятельноска, сценкаларга ооннуурун билигин да өйдүүллэр. Саҥа дьыл бырааһыннааҕар «Дед Моруос» буолан, хонтуора үлэһиттэрин оҕолоругар подарок туттарара. Дуобакка, гиревойга, мас тардыһыытыгар 1-кы, 2-с миэстэни ылбытын туһунан грамоталар, дипломнар элбэхтэр. Совхоз ыһыллыбытын кэннэ «Чараҥ» баа-ааһынай хаһаайыстыбатын тэринэн үлэлээбитэ.

Степан Степанович наһаа сэмэй, бэйэтин кэпсэнэ сылдьыбат этэ. Көнө, судургу майгылааҕа, сөбүлээбэтин ким да буоллун биллэрэрэ. Кини киэҥ билиилээх-көрүүлээх, элбэҕи аахпыт, ааҕар киһи этэ. Кэлин сылларга бээтинсэ аайы хаһыат ыла хайаан да Намҥа барара. Урут отуттан тахсалыы араас сурунаалы, хаһыаты суруттарарбыт. Кроссворду таас ааһан иһэн таайара, судоку эҥин диэннэри наар аныылаһара. Дьиэтигэр-уотугар эйэҕэс кэргэн, аҕа, эҥэз этэ. Оҕолоругар эт-хаан, өй-санаа, майгы-сигили өттүнэн сайдалларыгар кыра эрдэхтэриттэн улахан суолта биэрэр эбит. Онно сөптөөх ону-маны атыылаһа сылдьара, кыра эрдэхтэринэ куоракка музейга, паркаҕа сылдьалларын, уунан устары наар тэрийэрэ. Кэнники сиэннэрин олус бүөбэйдээн, таптаан көрсүбүтэ-харайсыбыта. Оннук сиэннэрин олус сөбүлүүрэ, астынара, үөрэрэ, харыстыыра. Мин, кэргэнэ, эмиэ кинилиин улаханнык кыыһырсыбакка, олус эйэлээхтик олорон кэллим. Үлэҕэ-хамнаска ыксаллаах, барытын кэмигэр толорору сөбүлүүрэ. Оҕолорбутун батыһыннара сылдьан ас астыырбыт, от оттуурбут, оҕуруот үлэтин толорорбут, тыаҕа, өрүскэ бары бииргэ сылдьарбыт. Дьонум, оҕолорум, сиэннэрим туһа диэн сүүрэн-көтөрө аны суох.

Күндү киһибитин ыарахан ыарыы илдьэ бардаҕа, өлбүтү кытта өлбөккүн. Быдан дьылларга быраһаай. Биһиги ейбүтүгэр-санаабытыгар хаһан да умнуллуоҥ суоҕа.

Биһиги дьиэ кэргэн саамай чугас киһибитин тиһэх суолугар таһаарарга көмөлөспүт, бары өттүнэн үтүө дуоһаларын өйөөбүт аймахтарбытыгар, уруулларбытыгар, табаарыстарбытыгар, доҕотторбутугар, бииргэ үлэлээбит дьоммутугар, ыаллапарбытыгар мунура суох махталбытын биллэрэбит. Эҥиги олоххутугар ыарыы ыалласпатын, хомойуу холбоспотун. Барыта этэҥҥэ буоллун!

Кэргэнэ, оҕолоро, сиэннэрэ

Бу күннэргэ биһиги баар-суох күндү дьүөгэбит, бииргэ үөрэммит табаарыспыт Азарова (Ильина) Варвара Николаевна ыарахан ыарыыттан соһуччу бу сиртэн күрэммитэ 40 хонугун туолар.

Варя Хамаҕаттаҕа төрүт олохтоох, Ньукулай уонна Балбаара Ильиннэргэ 1956 с. тохсунньу 9 күнүгэр төрөөбүтэ. Урукку олох сиэринэн сайынын сайылыкка, атах сыгынньах сүүрэкэлээн, кыһынын дьонугар сүөһү үлэтигэр көмөлөһөн наһаа үлэһит, элэккэй, эппиэтинэстээх буола улааппыта. Оскуолаҕа үөрэнэр сылларыгар актыбыыска бэрдэ, ырыаһыт, үнкүүһүт кини этэ. Варя орто оскуолаастарга үөрэнэ сырыттаҕына ийэлээх аҕата утуу-субуу олохтон туораабыттара. Инньэ гынан Варя икки бырааттын, убайын кытта аймахтарын кытта сөрөһөн олорон, 9-с кылаас кэнниттэн үлэһит буола охсоору орто анал үөрэххэ киирбитэ, идэ ылан үлэһит буолбута.

Биһиги Варябыт олох олорор аналын көрсөн Азаров Дмитрий Дмитриевичка эргэ тахсан утуу-субуу алта оҕону төрөтөн, тулаайах хаалбыт убайын оҕотун иитэн 7 оҕону атахтарыгар туруорда, ырай кырата оскуола оҕото. Кыра уолун 43 сааһыгар төрөппүтэ, «күнүм-ыйым» диирэ, куруук батыһыннара сылдьара. Биһиги Варябыт олус үчүгэйдик иистэнэр, асчыт мааныта этэ, ол да иһин пенсияҕа тахсыар диэри детсадка поварынан үтүө суобастаахтык үлэлээн кэллэҕэ.

50 саастарбытын туолар үбүлүөйдэрбитигэр дьүөгэлэрин кэрийэ сылдьан барыбытыгар ас астаан, нуорматын, менютун ыйан киниэхэ махталбыт мунура суох этэ. Дьүөгэ быһыытынан өрүү көрсөн, ыалдьыттаһан олорбуппут. Биһиги Варябыт олорбут олоҕун тухары оҕолорум туһа диэн олорон ааста, төһөлөөх элбэх түбүгү, утуйбат ууну көрсүбүтэ буолуой, билиҥҥи кэмҥэ 7 оҕону иитии олус судургу буолбатах. Ол эрээри Варя хаһан да ыарахан диэн үнүсэргии сылдьыбат этэ, хата төттөрүтүн, хайдах дьаһанан олороорго биһиэхэ сүбэһит буолара. Барыны бары сатыыр, үчүгэйдик иистэнэр, астыыр буолан оҕолоро оҕоттон итэҕэс санамматахтара, дьон бэрдэ буолан таҕыстылар, ийэлэрин олоҕун салгыы олоруохтара, ахта-саныы сылдьыахтара.

Күндү Балбаарыска, биһиги эйигин хаһан да умнуохпут суоҕа, быдан дьылларга быраһаай.

1965-75 сс. оскуолаҕа үөрэммит табаарыстара, дьүөгэлэрэ

Истиҥник саныыр бииргэ үөрэммит табаарыспытыгар Винокуров Максим Революевичка кини быраата

ВИНОКУРОВ
Александр Революевич

соһуччу ыалдьан күн сириттэн барбытынан дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

И.Е. Винокуров аатынан Хатыҥ Арыы орто оскуолатын 1985 с. выпуһа

Күндү бииргэ үөрэммит табаарыспыт, доҕорбут

ВИНОКУРОВ
Александр Революевич

эмискэ ыалдьан күн сириттэн барбытынан ийэтигэр Анна Васильевнаҕа, бииргэ төрөөбүттэригэр Руслаҥҥа, Максимҥа, Кешаҕа дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит. Аһыыгытын тэҥҥэ үллэстэбит.

1987 с. Хатыҥ Арыы оскуолатын выпускниктара, кылаас салайааччыта Татьяна Николаевна

«Намгазстрой» ХЭТ администрацията, профкома бэйэтин үлэһитигэр Винокуров И.Р. таптыыр убайа

ВИНОКУРОВ
Александр Революевич

эмискэ өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Бииргэ үөрэммит табаарыспытыгар Руслаҥҥа, ийэтигэр Анна Васильевнаҕа, убайыгар Максимҥа, бырааттыгар Кешаҕа, бары аймахтарыгар

ВИНОКУРОВ
Александр Революевич

эмискэ ыалдьан күн сириттэн барбытынан дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Мотя Лукина, Полина Эверстова, Тамара, Петр Сивцевтэр

Убаастыыр, ытыктыыр таайбыт, куорат олохтооҕо, Мерзлотоведение институтун старшай сотруднига, географическай наука доктора, Российскай экономическай академия профессора, Наукалар Российскай академияларын Сибиирдээҕи отделениетын үтүөлээх ветерана, «За заслуги перед Отечеством» уордьан мэтээлин II степеннээх кавалера, көҥүл тустууга спорт маастара, Нөрба улууһун Бочуоттаах гражданина

ГАВРИЛЬЕВ
Петр Петрович

75 сааһыгар өлбүтүнэн эдьиийбэр Мярикова Евдокия Петровнаҕа, оҕолоругар дириҥ кутурҕаммын тиэрдэбин.

Надя Винокурова

Выражаем глубокое соболезнование Мяриковой Евдокии Петровне и всем родным и близким по поводу скоропостижной смерти родного брата, дяди, старшего научного сотрудника института Мерзлотоведения, профессора, доктора географических наук, академика Российской экономической академии, заслуженного ветерана Сибирского отделения Российской академии наук, кавалера ордена «За заслуги перед Отечеством» 2-й степени, мастера спорта СССР по вольной борьбе

ГАВРИЛЬЕВА
Петра Петровича.

Скорбим вместе с Вами.

Сыромятниковы, Готовцевы, Кириллины

Администрация, профсоюзный комитет, коллектив МОУ Намская СОШ N 2 выражает глубокое соболезнование Новгородовой Ольге Никифоровне, ее родным и близким в связи с кончиной матери, бабушки

ПОПОВОЙ
Марии Ивановны.

Арбын нэһилиэгин олохтооҕо, үлэ, тыыл ветерана

ИВАНОВА
Анна Иннокентьевна

б.дь. ахсынньы 11 күнүгэр 87 сааһыгар сылдьан уһун, ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн аймахтарыгар уонна чугас дьонноругар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Арбын нэһилиэгин дьаһалтата, ветераннарын сэбиэтэ

Өр сылларга эйэ-дэмнээхтик бииргэ үлэлээбит убаастыыр аҕа табаарыспыт, талааннаах уус

СИВЦЕВ
Петр Афанасьевич

күн сириттэн букатыннаахтык барбытынан кини оҕолоругар, сиэннэригэр, аймахтарыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Сысолятин Тихон, Борис, Александр уонна кинилэр дьиэ кэргэттэрэ

Кыһыл-Сыыр нэһилиэгин олохтоохторо Иннокентий Михайлович , Клавдия Егоровна Ивановтарга таптыыр уоллара

ГОША

эмискэ өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

«Ай-Тал» СЖПК коллектива, председатель Николаев Василий Павлович

Күндүтүк саныыр бииргэ үөрэммит табаарыспыт

ГОША

соһуччу күн сириттэн барбытынан ийэтигэр, аҕатыгар, бииргэ төрөөбүттэригэр дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

2001 с. 1 Хомустаах орто оскуолатын выпускниктара, табаарыстара

Күндү дьоммутугар, I Хомустаах олохтоохторо Иванов Иннокентий Михайловичка, Клавдия Егоровнаҕа, оҕолоругар Алешаҕа, Мишаҕа, Надяҕа, аймахтарыгар уоллара, бырааттара, убайа

ИВАНОВ Гоша

эдэр сааһыгар эмискэ олохтон туораабытынан дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Жирковтар, Юшковтар, Охлопковтар

Выражаю глубокое соболезнование родителям Клавдии Егоровне, Иннокентию Михайловичу, братьям Алексею, Михаилу, сестре Наде по поводу скоропостижной смерти сына, брата

ИВАНОВА Егора.

Саргы

Редактор В.Г. КАСЬЯНОВ

ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — **41496**; ; бухгалтерия — **41141**; факс — **41141**; редакционнай- издательскай ситим —**41332**

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улууһун «Эҥсиэли» хаһыат редакцията» государственнай учреждение. Маассабай информация средстволарын туһунан РФ сокуоннарын тутуһуну контуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ Госкомитетын СР региональнай управлениетыгар 2003 с. бэс ыйын 20 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **ПИ №19-0428.**

Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэҕитин, дьиэҕит аадырыһын чопчу ыйыҥ. Редакцияҕа киирбит суруктар төннөрүллүбэттэр. **Автор этэрэ хаһыат санаатыныын мэлдьи биир буолбат.**

***“ЭҺГСИЭЛИ”* - Нам улууһун хаһыата.**
678380, Саха Республиката, Нам улууһа, Нам сэл., Заложнай уул. 4.
E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

«Эҥсиэли» хаһыат редакционнай-издательскэй ситимигэр талылынна,таҥылынна уонна бэчээттэннэ.

Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт. лиис.

Көҥүл сыананан атыыланар

Индексэ — 54889. Тираһа — 2399

Бэчээккэ илии баттаныытын графига — 12:00 ч. 15.12.2009 с.

Бэчээккэ илии баттанна —11:30 ч. 15.12.2009 с.